

מעלת הקרבנות

שיחת הרה"ג זלמן ברוך מלמד לפרשת פינחס

מסירות נפש של פינחס מכח האבות • לתבוע שלמות אך להיזהר מקטרוגים על ישראל • זהירות מביטויים שליליים על ישראל • הזכות לראות את הארץ ולחיות בה • המנהיג האידיאלי • הקרבנות מבטאים את הסגולה • קרבן התמיד – עליה מתמדת בקדושה • ביאור 'כדי שיכוונו את לבם למקום' • להרגיש את חסרון בית המקדש * ימי בין המצרים – להתעורר לחיזוק בתורה ובמידות

מסירות הנפש של פינחס מכח האבות

נאמר בפרשה:

וַיִּדְבֹר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: פִּינְחָס בֶּן אֱלֶעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הִכֵּהוּ הַשֵּׁיב אֶת חַמְתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקָנָאוֹ אֶת קְנֵאתִי בְּתוֹכָם וְלֹא כְלִיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקָנֵאתִי: לְכֹן אָמַר הַנְּנִי נָתַן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם: וְהִקֵּיתָ לוֹ וּלְזָרְעוֹ אַחֲרָיו בְּרִית כְּהֵנֶת עוֹלָם תַּחַת אֲשֶׁר קָנָא לְאַלְהֵיו וַיִּכְפֹּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (במדבר כה, י-יג).

נשאלת השאלה: לכאורה מה הייתה ההצלה, הייתה מגפה נוראה שמתו בה עשרים וארבעה אלף אנשים, אפשר להבין כפשוטו, "ולא כיליתי את בני ישראל בקנאתי", שהיה יכול להיות הרבה יותר נורא, אבל עדיין זה היה קשה מאוד. הזוהר (פינחס, רל"ז ע"א) שואל את השאלה הזאת, ואומר:

אוי לו לבן אדם שפוגם זרעו כמו שבט שמעון. כשהגיעו הערב רב, התערבו בנשים של שבט שמעון, והולידו בנים, והם שמתו בחטא העגל, והם שמתו

במגפה כאן, וזה שכתוב 'המתים במגיפה' ולא 'מתו במגפה' אלא אלו הרשעים שבחיייהם קרויים מתים, שכבר היו מתים, כאילו אינם ראויים לחיות.

מתכוון הזוהר לומר שכל אלו שמתו לא היו ממש מבני ישראל אלא מהערב רב. ולכן מיד אחר כך הקב"ה אומר למשה למנות את ישראל, נמנו כולם ולא היה חסר אחד. ועל זה כתוב: "ולא כיליתי את בני ישראל", 'בני ישראל' לא כיליתי, אלא מהערב רב כיליתי. עוד אומר הזוהר שבעגל כתוב 'זיפול מן העם' ואלו ערב רב. כלומר בכל מקום שהתורה אומרת 'העם' היא מתכוונת לערב רב.

ממשיך הזוהר:

הקשה לו ר' אלעזר לרשב"י: הרי כתוב 'ויצמד ישראל לבעל פעור' ולא כתוב 'העם' אלא 'ישראל'. אמר לו רשב"י: לא אמרתי שהיו טהורים לגמרי מהחטא, אלא אמרתי שלא מתו, וזה מה שכתוב 'קח את ראשי העם והוקע אותם', אמר לו 'ראשי העם', לא 'ראשי ישראל', וכתוב 'ויחל העם', 'ותקראן העם' 'ויאכל העם'.

בכל הפרשה כתוב 'עם' ולא בני ישראל. ומה שכתוב 'ויצמד ישראל לבעל פעור' - הם חשבו שהעבודה זרה לבעל פעור היא זלזול בפעור, כי הצורה של עבודה זרה לפעור היא עשיית הצרכים כלפי העבודה זרה, והם התכוונו לזלזל, אבל מי שעושה עבודה זאת - חוטא. כלומר הזוהר מלמד זכות, ואומר שהם כשלעצמם לא הרעו עד כדי כך שהייתה להם חובה למות, אלא זה היה הערב רב. יש כאן מבט עמוק, מבט שיש השגחה אלקית עליונה. הזוהר מלמד אותנו שתמיד יש ללמד זכות על עם ישראל, עם ישראל הוא תמיד זכאי, וכך מסתכל הזוהר על מה שקרה, והוא מבין שאלו שמתו היו מהערב רב.

ממשיך הזוהר ואומר, שפינחס הלך במסירות נפש, כי הוא היה בסכנת נפשות כשהוא לקח את הרומח כדי להרוג את זמרי. אומר הזוהר שפינחס בגימטריא זה יצחק - 208 ר"ח. פינחס התחזק במידתו של יצחק. כלומר הוא לקח את מידת הגבורה הזאת של יצחק שמסר את נפשו בעקידה, והיא נתנה לו את הכוח. מוסיף הזוהר שפינחס גם נעזר באברהם, שמידתו מידת החסד. יש רמז בשם של 'פינחס' למילה חסד, כי רוב המילה 'חסד' נמצאת בתוך השם של פינחס. וגם נעזר ביעקב שנאמר בו: "כאשר עבר את פנואל" פני אל, ובפינחס נמצאות האותיות - פ, י, ג. כלומר יש כאן רמזים שהפעולה של מסירות נפש שעשה פינחס באה מכוחם של האבות. וכך מסיים הזוהר ואומר: 'וכך הדבר כאשר

שיחת הרב זלמן מלמד לפרשת השבוע ♦ 3

קם צדיק האבות משתתפים איתו'. כשאדם בא לעשות את רצון ה' במסירות נפש - יש ליווי של האבות במעשה שלו. כשפינחס הולך לעשות מעשה גדול מאוד, יסודי מאוד, מעשה שכל כולו נמסר לזה, זה מעשה שנובע מהמקור, משורש הקדושה של ישראל, הם האבות.

במקום אחר, המהר"ל אומר שמי שעוסק בצרכי ציבור - האבות מלווים אותו. אברהם מצד ימין, יצחק מצד שמאל. אברהם מידת החסד, יצחק מידת הגבורה שומר עליו, ויעקב הולך לפניו ומוביל אותו. זאת אומרת, פעולות של קודש שאדם עושה הוא ממשיך את מידות האבות, והאבות נמצאים אתו.

לתבוע שלמות אך להיזהר מקטרוג על ישראל

חז"ל אומרים לנו שפינחס זה אליהו. הגמרא במסכת בבא מציעא (קיד. -קיד:) אומרת שרבה בר אבוחה ראה את אליהו עומד בבית קברות והוא אמר לו: אתה לא כהן? אליהו היה כהן, אליהו הוא ממשיך של פינחס, גלגול של פינחס, ואסור לו להיות בבית קברות. הגמרא שם משיבה שזה בית קברות של גויים. על כל פנים לאליהו הייתה אותה המידה של פינחס, מקנא לה' כמו פינחס.

לאליהו יש את מידת הקנאות, הוא לא יכול לסבול שום חטא ושום עבירה. הגמרא במסכת מכות (י.) מספרת שרבי יהושע בן לוי היה בכל יום גילוי אליהו, חברותא קבועה עם אליהו. פעם אחת במשך שלשה ימים אליהו לא הגיע אליו. כשאלהו בא, הוא שאל אותו למה לא בא. אמר לו שבתוך שלוש פרסאות בסביבתו מישהו מת, וזו האחריות שלו. זאת אומרת שרבי יהושע בן לוי לא היה במדרגה כזו שזכותו תציל את כל הסביבה, ולכן אליהו לא התגלה אליו.

מצד שני, תביעת השלמות הגדולה הזאת, יכולה להביא לביקורת גדולה. המדרש בשיר השירים (א, לט) אומר על אליהו:

"וַיֹּאמֶר קָנָא קִנְיָתִי לַה' אֱלֹהֵי צְבָאוֹת כִּי עֲזָבוּ בְרִיתְךָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (מלכים א, יט, י). אמר לו הקדוש ברוך הוא: בריתי, שמא בריתך? (אין לך לומר שעם ישראל עזבו את בריתם עם ה'), "אֵת מִזְבְּחֹתֶיךָ הֲרָסוּ". אמר לו: מזבחותי, שמא מזבחותיך? "וְאֵת נְבִיאֶיךָ הֲרִגוּ בְּחָרֵב". אמר לו: נביאי, ואת מה איכפת לך? "אמר לו וְאֹתָר אֲנִי לְבַדִּי וַיִּבְקְשׂוּ אֶת נַפְשִׁי לְקַחְתָּהּ", תא חמי מה כתיב תמן (בא וראה מה כתוב

שם בפסוקים) "וַיִּבֶט יְהוָה מִרְאֲשֵׁיתוֹ עֲגַת רְצָפִים" (שם פס' ו). מה הוא רצפים?
 אמר רבי שמואל בר נחמן: רוצץ פיות כל מי שאמר דילטוריא (לשון
 הרע) על בני.

שאליהו אמר: "כי עזבו ברייתך בני ישראל ומזבחוחתיך הרסו ואת נביאך הרגו בחרב", זה
 לשון הרע, זו דילטוריא, והקב"ה לא אוהב את זה, וצריך לרצוץ את הפה שלו. וכך אומר
 המדרש שגם אצל משה יש קפידא: 'אין לך שמח בבניי יותר ממשה' מי יותר ממשה
 אוהב את עם ישראל, ומוכן למסור את נפשו על עם ישראל, שאמר 'מַחֲנִי נָא מִסַּפְרָךְ
 אֲשֶׁר כְּתַבְתָּ' (שמות לב, לב), וכשאמר על עם ישראל "שְׁמְעוּ נָא הַמְרִים" (במדבר כ, י),
 נגזר עליו שלא ייכנס לארץ. אסור להגיד ביטוי כזה על עם ישראל.
 ממשיך המדרש ואומר:

אין לך שמח בבניי יותר מישיעיהו, מי יותר מישיעיהו אוהב את ישראל? על ידי
 שאמר "וּבְתוֹךְ עִם טָמֵא שְׁפָתַיִם אֲנֹכִי יוֹשֵׁב" (ישעיהו ו, ה), אמר לו ריבוננו של
 עולם: ישעיהו בנפשך אתה רשאי לומר, "כִּי אִישׁ טָמֵא שְׁפָתַיִם אֲנֹכִי" (שם) (אתה
 יכול להגיד על עצמך, אבל אין לך רשות להגיד 'בתוך עם טמא שפתיים אנוכי יושב').
 בוא וראה מה כתוב שם: "וַיַּעַף אֵלַי אֶחָד מִן הַשְּׂרָפִים וַבְּיָדוֹ רְצָפָה" (שם פס' ו).
 אמר שמואל: רצוץ פה שאומר דילטוריא על בני.

יש הקפדה על האנשים הגדולים שהכי אוהבים את עם ישראל. והביקורת שהם אומרים
 מסתמא לא הייתה כל כך בחריפות, ובכל זאת יש הקפדה גדולה על מי שאומר דילטוריא
 על עם ישראל, קל וחומר מי שאומר סתם דילטוריא על ישראל. המדרש מספר סיפור:

ריש לקיש ורבי אבהו הלכו לקיסריה. אמר לו ר' אבהו לריש לקיש: אנחנו
 עכשיו נכנסים למדינה ששם מחרפים ומגדפים. ירד ריש לקיש מהחמור שלו,
 ולקח עפר מהאדמה והכניס לפה של ר' אבהו. אמר לו אין הקב"ה רוצה במי
 שאומר דילטוריא על ישראל.

המדרש הזה נמצא בכמה מקומות, אחד מהמקומות זה בשיר השירים.

זהירות בביטויים שליליים על עם ישראל

בתחילת קום המדינה, כשהיו הבחירות הראשונות, המפלגות הדתיות הקימו חזית דתית
 אחת כדי להיות מאוחדים בבחירות לכנסת, ורצו לקבל את ברכתם של גדולי התורה.

הלכו לרבי אהרן מבעלז. השליח שבא לרבי מבעלז אמר לו שמתאחדים כדי שיהיה לנו כוח נגד החילונים, אז הוא התבטא: כנגד ה'יידשע גויים' 'היהודים הגויים'. כששמע הרבי מבעלז את המילה הזאת 'היידשע גויים' אמר לו: תביא את הנטלה שלי, ותיטול את הידיים 6 פעמים, ותחזור אליי ותגיד עשר פעמים 'הודים יהודיים', ולא יהודים גויים. שמירת הלשון. על כלל ישראל צריך תמיד לדבר דברים טובים. ככל שהאדם יותר חשוב, הקפיידא יותר גדולה כמובן. אבל כל אחד צריך להיזהר. כולנו צריכים לא לדבר דברים שליליים, 'כולך יפה רעייתי ומום אין בך'. כלל ישראל הוא תמיד צדיק.

גם על הפרטים לא נכון לדבר לשון הרע, אפשר לתת מוסר, כשזה עוזר, ולהסביר לאדם אתה לא מתנהג כשורה. להעביר ביקורת על המעשים אבל לא לקרוא לו 'רשע'. להגיד הפעולות שאתה עושה הן פעולות מקולקלות, פעולות של רשע. אבל להגיד סתם שהם מקולקלים, שהמצב של הדור הוא איום ונורא, חלילה להגיד דברים חריפים של ביקורת. צריך להסתכל על עם ישראל במבט חיובי, לא רק לא לומר דברים שליליים, גם לא לחשוב! ולמה לא לחשוב - מפני שזה גם לא נכון, מפני שצריך להסתכל קצת יותר עמוק ולראות את הדברים הטובים ולא רק את הדברים הלא טובים. הדברים הלא טובים צפים מבחוץ, והם השוליים, ועם ישראל הוא עם קדוש וטהור! וכל הזמן הוא הולך ומתקדם בדרכו, ויש בשוליים דברים שצריכים לתקן ולשפר. לא להגיד דברים רעים על הדור, לא להתבטא בביטויים קשים, ולא להגיד שהמצב של הדור היום הוא 'בתוך עם טמא שפתיים אנוכי יושב', מפני שעם ישראל הוא עם קדוש, ותמיד הזכויות שלו מרובות מהחובות. אמנם, עם צדיקים מדקדקים כחוט השערה ולכן גם הדברים המעטים השליליים צריך לתקן, מפני שעם ישראל הוא במדרגה כל כך קדושה, קרוב אל ה', ויש בו נשמה אלוקית, וצריכים להיות שמורים באופן השלם. לא לראות את הדברים השליליים ולהפוך אותם לעיקר, ולא לחשוב רע, זה לא נכון. זה מה שהמדרש מלמד אותנו.

הזכות לראות את ארץ ישראל והזכות לחיות בה

בהמשך הפרשה: "וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה עֲלֵה אֶל הַר הָעֵבְרִים הַזֶּה וּרְאֵה אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל" (במדבר כז, יב) – וזה מתקיים בפועל בסוף התורה בפרשת 'וזאת הברכה' שמשם מקיים את הציווי ועולה להר נבו:

וַיַּעַל מֹשֶׁה מֵעֲרַבְתָּ מוֹאָב אֶל הָרַבּוֹ רֹאשׁ הַפְּסָגָה אֲשֶׁר עַל פְּנֵי יְרֵחוֹ: וַיֵּרְאֵהוּ ה' אֶת כָּל הָאָרֶץ אֶת הַגִּלְעָד עַד דָּן וְאֶת כָּל נַפְתָּלִי וְאֶת אָרֶץ אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה וְאֶת כָּל אָרֶץ יְהוּדָה עַד הַיַּם הָאֲחֻזְרוֹן: וְאֶת הַנֶּגֶב וְאֶת הַכֶּפֶר בְּקִעַת יְרֵחוֹ עִיר הַתְּמָרִים עַד צֶעֱרָ (דברים לד, א-ג).

הקב"ה אומר למשה, אתה עוד מעט מסיים את החיים, אז יש לך טיול לעלות אל הר העברים, לראות את הנוף של ארץ ישראל, ומשה עולה לראש הפסגה לראות את כל ארץ ישראל. אפשר לשאול, משה רבנו, אדם גדול, לעשות טיולים זה ביטול תורה... משה יכול בזמן הזה, ללמוד את פנימיות התורה, את עמקות התורה! כנראה שלראות את ארץ ישראל זו מתנה מאוד גדולה. לראות את ארץ ישראל זה מרומם. מביא את האדם למדרגה חדשה. כך כתוב אצל הדור שהיו בחטא המרגלים 'והם לא יראוה' לא כתוב שהם לא ייכנסו לארץ ישראל, אלא אפילו לא יראו את הארץ הזאת, כל עוד שהיו אנשי אותו הדור, הם לא התקרבו לארץ ישראל, ורק אחרי שמתו כולם, הם הגיעו למבואות של ארץ ישראל. לראות את ארץ ישראל, העיניים שמסתכלות על קדושת ארץ ישראל, ארץ ישראל מרוממת אותן. ולא רק האנשים הפשוטים יכולים להתרומם מראיית ארץ ישראל, גם משה רבנו שהוא השיא הגדול של האנושות בכל הדורות, הקב"ה נותן לו מתנה, אם אי אפשר להיכנס, לפחות הוא זוכה לראות את כל ארץ ישראל ואין מקום בארץ ישראל שלא יוכל לראותו, וכך הוא יכול להתחבר לארץ ישראל.

בספר 'חסד לאברהם' נאמר שיש כמה דרגות בקישור לארץ ישראל, ואחת מהדרגות, דרגה בסיסית היא לראות את הארץ. יש זכות לראות את ארץ ישראל, ויש זכות יותר גדולה לגור בארץ ישראל. זה לימוד חשוב לנו שאנו זוכים להיות בארץ ישראל. צריך להרגיש את הגודל הזה, את הזכות הזאת שאנו זוכים להיות בארץ ישראל, זוכים לחיות בה, זוכים להיות בתוך קדושתה של ארץ ישראל. לפעמים בתפילה אדם יכול לחשוב הוא מתפלל - עטוף במצווה קדושה. הוא נמצא בבית המדרש - עטוף בעוד קדושה. והוא נמצא בארץ ישראל - עטוף בקדושה נוספת. אדם העוסק בתפילה או בתורה בבית המדרש בארץ ישראל נמצא במקום קדושה נפלא. אסור להיות אדישים לזה, צריך לחיות את הגודל הזה של הזכות הזאת להיות עבדי ה' בארץ ישראל, להיות נפגשים עם השפע האלוקי, להיות עטופים באור השכינה.

המנהיג האידיאלי – מהווה דוגמה אישית

הקב"ה אומר למשה שאחרי שיראה את ארץ ישראל 'ונאספת אל עמך':

וַיִּדְבֶּר מֹשֶׁה אֶל ה' לֵאמֹר: יִפְקֹד ה' אֱלֹהֵי הַרוּחַת לְכָל בְּשָׂר אִישׁ עַל הָעֵדָה: אֲשֶׁר יֵצֵא לִפְנֵיהֶם וְאֲשֶׁר יָבֵא לִפְנֵיהֶם וְאֲשֶׁר יוֹצִיאֵם וְאֲשֶׁר יָבִיאֵם וְלֹא תִהְיֶה עֵדוּת ה' כְּצֵאתוֹן אֲשֶׁר אֵין לָהֶם רָעָה (במדבר כז, טו-יז).

משה מבקש שיהיה לעם ישראל מנהיג טוב, מה זה מנהיג טוב, מנהיג שנותן דוגמה אישית. הולכים למלחמה, הוא יוצא ראשון. וגם בעבודת ה' הוא מקדים בבוקר ומעריב בערב לבית המדרש כפי שמביא המדרש. תמיד ראשון, תמיד מופיע. כל אחד הוא קצת מנהיג, ראשית כל מנהיג את עצמו, מנהיג את רמ"ח איברים וש"ה גידים שלו, והרבה כוחות שיש לו, רגשות, ושכל, וכוחות מעשיים. האדם הוא מפעל שלם, מאוד גדול, ואדם הוא מנהל, הוא צריך לשלוט על כל מה שיש לו. אם אחר כך אדם בונה בית, אז הוא כבר לא רק מנהיג את עצמו, אלא הוא מנהיג גם את הבית שלו, ואם הוא נהיה מורה או מנהל – הוא מנהיג את המפעל שלו. אדם צריך להיות תמיד דוגמה אישית. ללכת תמיד לפני כולם, בכל דבר שהוא מצפה מאחרים, ראשית כל הוא צריך בעצמו להיות כזה. אדם ששואף להיות מחנך, הוא כבר עכשיו צריך לומר שכשאהיה מחנך, אהיה דוגמה אישית. כל אחד שואף לחנך לכל הפחות את הילדים שלו. זה המינימום, אז כבר עכשיו, הוא צריך לחשוב איך אני אהיה דוגמה אישית לילדים שלי, מה שאני אדרוש מהם, אני חייב לעשות הרבה יותר בעצמי! כי אם אני לא אעשה הרבה יותר, לא אוכל להיות דוגמה חינוכית. אם אתה רוצה שהם יאהבו להתפלל, אתה צריך לאהוב את התפילה פי עשר, אתה רוצה שיאהבו מצוות, תהיה דוגמה לזה, וממילא תשפיע, כי דברים היוצאים מן הלב נכנסים אל הלב. יש הרבה אנשים שחושבים להיות בעתיד אנשי חינוך, אבל הם לא מוציאים את הכוחות שלהם מן הכוח אל הפועל, מה שהיו רוצים שהתלמידים שלהם יעשו. בצורה כזאת אי אפשר לחנך. אם אדם שואף להנהיג, צריך כבר היום לפתח את הכוחות שלו, ולהיות דוגמה, ולהוציא את הכוחות אל הפועל כמה שאפשר. "אשר יצא לפניו ואשר יביאם ולא תהיה עדת ה' כצאן אשר אין להם רועה".

מי שמתמנה למנהיג הוא יהושע משרת משה. 'גדול שימושה של תורה יותר מלימודה', יהושע משרת את משה, עושה את כל העבודות הנצרכות, מסדר את בית המדרש כפי שחז"ל אומרים וכדומה, זה הופך אותו להיות המקבל הגדול. למה גדול שימושה יותר

מלימודה - לכאורה ללמוד זה דבר ממשי, שימוש זה לראות את הרב עושה פעולות, וללמוד ממנו, זה פחות מלימוד. אבל לא, השימוש זה התבטלות. כשאדם שומע שיעור, אז הוא למד מהרב רק את השיעור שלמד. וגם אם שומע עוד שיעור ועוד דברים, זה מה שהוא למד ממנו. אבל לרב יש יותר מכל מה שהוא מלמד, וכשאדם מתבטל אליו, הוא מתבטל אל הדרך שלו, הוא מחובר אל המהלך הכללי, וזה גורם שהשפע שנמצא אצל הרב, פועל עליו באופן יותר גדול. ואכן יהושע הוא המתמנה, שהוא 'משרת משה', זה מה שהפסוק אומר בהתחלת ספר יהושע 'משרת משה', זה התואר שלו. ומשה נקרא 'עבד ה', 'משה עבדי מת'. יש כאן לימוד גדול מאוד, יהושע קולט ממה רבנו איך מנהיגים את עם ישראל ויודע להמשיך את דרכו.

אמנם 'אור החיים' אומר שמה רבנו הנהיג את ישראל כי הוא היה כפי שהמקובלים אומרים, נשמת הדור, הדעת של כל הדור. כביכול נשמת משה היא התמצית הנשמית של כל הדור. ומשה ביקש שיהיה מנהיג אחריו שהוא גם 'הנשמה' של הדור. יש נשמה ויש רוח. "יפקוד ה' אלוהי הרוחות לכל בשר", המנהיג צריך להיות אחד שיודע להלך כנגד כל הרוחות. יש בציבור גוונים שונים, וקשה מאוד לצאת ידי חובת כולם. כי זה רוצה כיוון כזה, וזה רוצה כיוון אחר, ומנהיג צריך להיות עם כשרון כזה של יכולת לתמרן, להתנהג בצורה כזו שהוא מנהיג את כולם ומוצא את הדרך איך לחבר את כולם אל הדרך. בשביל זה צריך איש על העדה שיודע להלך כנגד רוחו של כל אחד ואחד, שכל הרוחות של האנשים יכולים להתאחד אצלו, והוא יכול לאחד אותם. זה מה שיהושע התלמיד קיבל וקלט ממדרגתו של משה.

הקרבנות מבטאים את המדרגה הסגולית

הפרשה בהמשך עוסקת בקרבנות, קרבן התמיד וקרבנות המוספין של כל החגים. אומרת הגמרא במסכת מגילה (לא:): וגם במסכת תענית (כז:): "אילולי המעמדות לא נתקיימו שמיים וארץ" מה זה המעמדות - בעת שהיו מקריבים את קרבן התמיד, בכל יום הייתה תורנות של קבוצה מעם ישראל שמייצגת את כל עם ישראל, ועומדת ורואה את הקרבנות כי קרבן התמיד הוא קרבן של כלל ישראל, וצריך נציגות של כלל ישראל שתהיה נוכחת כשמוקרב קרבן התמיד. כשאברהם אבינו שואל את הקב"ה: "במה אדע כי אירשנה", במה אדע שתתקיים ההבטחה האלקית, ושעם ישראל יתקיים בכל הדורות - אומר לו הקב"ה: "קחה לי עגלה משלשת ועז משלשת ואיל משלשת" (בראשית טו, ט) -

כלומר בזכות הקרבנות. ובזמן שישראל לא יקריבו קרבנות, הם יגידו את פרשת הקרבנות, וזה יהיה במקום הקרבנות.

אומר המהר"ל בגבורות ה' שהקרבנות מבטאים שעם ישראל הוא עם סגולה, ויש כפרה לעבירות. העבירות הן חיצוניות ולא מהותיות, אם העבירות היו פוגמות במהות, והמהות הייתה מקולקלת, אי אפשר היה לתקן, וצריך משהו חדש. ואם העוונות פוגמים רק בחיצוניות ולא במהות, יש אפשרות לתקן על ידי הקרבנות שמכפרים. מבאר המהר"ל, שהתשובה שעם ישראל יהיה קיים בזכות הקרבנות, הכוונה שריבונו של עולם עונה לאברהם אבינו שהחיבור של עם ישראל, ושל כל הדורות שיצאו ממנו, הוא חיבור סגולי. ואי אפשר שיהיה פירוד. את החיצוניות אפשר לתקן.

קרבן התמיד – עליה מתמדת בקדושה

בלימוד עולת רא"ה בקבוצה, הגענו עכשיו לקרבן התמיד. הרב זצ"ל מפרש שם, שכשהנשמה יורדת לגוף, והגוף מגושם, יכולה להיות שחיקה מתמדת באור הנשמה שמאירה בתוך האדם. התפקיד של קרבן התמיד הוא לשמור שלא תהיה שחיקה, שכל הזמן יהיה חיבור אל הקודש. וכשיש חיבור אל הקודש, אין ירידה ויש עלייה. קרבן התמיד מסמל את העלייה המתמדת של העולם, של ישראל, ושל כל אחד ואחד. אי אפשר להיות בתהליך של רק להחזיק מעמד ולא לרדת. כי אם לא עולים – יורדים. אבל עניינו של האדם, להיות תמיד במהלך של עלייה, לא להיות במהלך של שמירת הקיים. התפילה עניינה לעלות מעלה מעלה, כל יום אדם מתקדם, בונה עוד קומה ועוד קומה, עוד תפילה מצטברת, ועוד אחת, וכל ההצטברות הזאת היא מרוממת, היא מקדשת. כל מצווה שאדם עושה, הוא נהיה יותר טוב, ואחרי שמקיים עוד מצווה הוא עוד יותר טוב, וכל הזמן יש תהליך של התקדמות. קרבן התמיד הוא קרבן שמלמד אותנו על התמידיות של ההתקדמות. זאת אומרת, מצד אחד יש קביעות, אבל זה לא אותו דבר, זו קביעות של התקדמות. אנחנו עולים במעלה, אנחנו הולכים כל הזמן במעלה ההר, אנחנו כל הזמן בתהליך של עלייה, וצריך באמת להרגיש כל הזמן שאנחנו עולים ומתחדשים. כשאדם עולה, הוא רואה יותר נוף, הוא משיג יותר, מבין יותר, הכול משתנה. כל הזמן תהליך של התקדמות, זה עניינו של קרבן התמיד. ומפעם לפעם יש קפיצות, 'לבקר בהיכלו' של ריבונו של עולם בימי החגים. אז אנחנו מביאים את קרבן המוספין שהוא מיוחד לכל חג וחג.

ביאור המשנה 'כדי שיכוונו את ליבם למקום'

אני רוצה בעניין של התפילה להביא דברים מאוד יפים של הצ"ח. המשנה בברכות (פרק ה' משנה א') אומרת: "חסידים הראשונים היו שוהים שעה אחת ומתפללים כדי שיכוונו ליבם לאביהם שבשמיים" – ויש גרסה אחרת במשנה, "כדי שיכוונו ליבם למקום". מה פירוש "המקום" - אולי הכוונה למקום המקדש, שכולם צריכים לפנות אליו, המקום שאליו מכוונים. המקום של 'ויפגע במקום', הוא המקום בו התפללו האבות, שיעקב אמר זה שער השמיים שבו עולות התפילות, ואל המקום הזה התפללו, ותפילה אינה עולה למעלה אלא דרך שער השמיים שהוא השער הזה. כלומר התפילות הולכות אל מקום המקדש, וכאן הן עולות לשמיים. מכל אתר התפילות באות אל המקום הזה. והדרכים בחזקת סכנה שהן הקליפות שנבראו בעוונות, ולפי רוב הריחוק, הדרך צריכה שמירה. כלומר ככל שהאדם נמצא רחוק יותר ממקום המקדש, הדרך ארוכה יותר, והסכנות בדרך יותר גדולות, ויש שם הרבה קליפות בדרך שנבראו מעוונות. אומר הצ"ח:

ולכן חסידים הראשונים שוהים שעה אחת לעורר עצמם בתשובה שהוא כתריס ומגן לילך בטח ואחר כך בתפילתו לקיים 'וקמת ועלית אל המקום'.

יש כאלה שנוסעים לחוץ לארץ להתפלל על קברי צדיקים ואז התפילות צריכות לבוא משם ממרחק עד לארץ בחזרה, כי הם הרחיקו את מקום התפילה שלהם מהמקום הקדוש. כך אומר הצ"ח, זה הסדר, ככל שאדם רחוק ממקום המקדש - התפילה צריכה יותר חיזוק וצריך קודם לשוב בתשובה. חסידים הראשונים היו שוהים שעה אחת, אני חושב שהמשנה מדברת על חסידים שבארץ ישראל, אלה שבחוץ לארץ, צריכים כמה שעות לפני התפילה כדי שהתפילה תישמר כל הדרך, אז למה להם להיות שמה - לא יודע.

חז"ל אומרים, שהקב"ה הוא מקומו של עולם. זאת אומרת, הוא הבסיס של כל העולם כולו, הוא נושא את כל העולם. ריבונו של עולם נמצא בכל מקום. "שיכוונו ליבם למקום" הכוונה שיראו את הקב"ה נוכח. שבכל מקום אדם צריך להרגיש שהוא עומד נוכח ה', וזה לשון התפילה: 'ברוך אתה' לשון נוכח. וכן בברכות התפילה, 'אתה חונן', 'כי אל טוב וסלח אתה', עומד ממש לפני ריבונו של עולם, כמו שאומר השולחן ערוך בתחילת אורח חיים שאדם צריך לראות את עצמו שעומד ממש לפני המקום. מצד אחד זה מעורר חרדה גדולה, ומצד שני זה כמו חברותא, שמדברים בלשון 'אתה', והיא יכולה לגרום לכך שיבוא

לידי קלות כמו שמדבר אל חברותא. בברכה הראשונה של התפילה אנחנו אומרים 'אלוקינו' שמייחסים אותו אלינו, זו ענוותנותו של הקב"ה שמגדולתו כאילו מטפל בנו ונקרא שמו עלינו. הברכה הראשונה יוצרת קירוב מאוד גדול. כי חשוב שאדם ירגיש את הגודל של קירבת ה', אבל כשאדם מרגיש קרבה גדולה, יכולה להיות מזה חוסר יראה, חולשה ביראה, לכן באה הברכה השניה – 'אתה גיבור' שכאן מופיעה גבורתו של הקב"ה. אומר הצ"ח, ש'המקום' זה בגימטריא גבורה. צריך לזכור את שני דברים הללו, מצד אחד כשעומדים לפני ה' זו ממש מציאות של עמידה לפני ה', ריבונו של עולם נמצא, ומצד שני לזכור את גדולת ה' כמה וכמה הוא גבוה ובלתי מושג. להיות גם קרוב וגם ירא. זה עניינה של התפילה.

להרגיש את החיסרון של בית המקדש

אנחנו עכשיו בשלושת השבועות, אז כמובן צריך לדעת את מנהגי האבלות, כל המנהגים שחכמים תיקנו לנו. הצ"ח היה בשלושת השבועות יושב כאבל גמור ובעיקר בתשעת הימים. בתשעה באב היה צווח בצעקות כמי שמתו מוטל לפניו.

העיקר זו לא החיצוניות, אלא התחושה העמוקה של החיסרון בשלמות של עם ישראל, החיסרון של בית המקדש, וממילא החיסרון בשלמות של כל אחד ואחד. לדעת שהתרגלנו למציאות של גוף בלי ראש. יכולים להתרגל גם לדברים הכי קשים והכי נמוכים, וכשמתרגלים לזה זה נראה בסדר וטוב. ואנחנו צריכים להבין שהמציאות שלנו בלי בית המקדש, בלי שכל עם ישראל נמצאים בארץ ישראל, בלי השראת השכינה, בלי הארון, בלי כל הביטויים שמגלים את החיבור שלנו לריבונו של עולם, זה מצב כמו גוף בלי ראש - חסרים את העיקר.

לפתח את ההתבוננות הזאת, איך יהיה כשבית המקדש יהיה קיים, איזה גובה רוחני יהיה כשהשכינה תשרה, עולם אחר, עולם כל כך טוב, כל כך יפה, וכל כך מתוקן ושלם, שנהנים מזיו השכינה. וצריך להרגיש שזה לא הטבע, זה לא המצב הבריא. המצב שאנחנו נמצאים בו עכשיו שאין לנו נבואה זה לא חיסרון של איזו תוספת, זה חיסרון נורא, זו מחלה, כך אומר הרב זצ"ל. כך צריך להרגיש. ובמיוחד בשלושת השבועות להרגיש את הצורך. כשמרגישים את הצורך, אז צריך כל אחד לחשוב מה התפקיד שלי איך אתרום לגודל הזה, ולא לחשוב מה אני כבר יכול לתרום, מה אני יכול להוסיף, כל אחד יכול להוסיף ואי אפשר לדעת מה מכריע את הכף, יכול להיות שעוד תוספת קטנה תכריע את הכף.

על כל פנים כל אחד צריך לעשות מצדו את כל המאמצים, שהוא לא יהיה המעכב. שלוש השבועות האלה חייבים להיות שלושה שבועות של התאמצות יתר, להוסיף עוד זכויות, כדי שנזכה בע"ה לבניין בית המקדש במהרה.

השיחה נמסרה בשנת התש"פ

לקבלת שיחה שבועית במייל או בווטסאפ,

שלחו הודעה לכתובת bogrim@yeshiva.org.il, או למספר 0547881227

ניתן לצפות בשיחה באתר ישיבה - www.yeshiva.org.il

השיחה השבועית משודרת בשידור חי במוצאי שבת, כשעה לאחר צאת השבת

ניתן להאזין בשידור חי גם דרך חיוג לטלפון 02-6643149 שלוחה 11

